

ordentlig værdifuldt værk, der er til stor nytte for folk, der arbejder med eller interesserer sig for Danmarks kvartær og derfor har brug for at kende forholdene i de øvrige dele af det nordeuropæiske nedisningsområde.

Kaj Hansen.

Negley Farson: Sidste chance i Afrika. 15×22 cm. Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck. København 1950. Kr. 12,75.

Negley Farson, der tidligere i rejsebeskrivelsens form har behandlet egne i Øst- og Sydafrika, har nu igen berejst Søhøjlandet og denne gang navnlig Kenya. Resultatet er absolut bemærkelsesværdigt. Naturskildringer og beretninger om personlige oplevelser er der en del af, skarpt opfattet og gengivet med betydelig teknik. Men det er alligevel noget andet, der giver bogen geografisk interesse, nemlig forfatterens indsamling af stof vedrørende visse sider af befolkningsudviklingen, navnlig gennem det sidste decennium. Han har benyttet en række kommissionsbetæknings- og regeringsdokumenter samt, og især, mundtlige oplysninger fra koloniembedsmænd i Kenya og fra ledende indfødte personligheder.

Man får herigennem et meget levende, omend undertiden lidt flimrende billede af forholdet mellem den hvide indvandrer og afrikaneren (negeren), således som det har udviklet sig under presset af de politiske og økonomiske storbegivenheder fra omkring 1935 til i dag. Det er reportage af høj kvalitet såvel i opfattelse som i udformning, og en lang række af de meddelte oplysninger er nye. Man kan således pege på redegørelsen for de meget betydningsfulde religiøst-politiske, åndelige brande, som i de seneste år har givet myndighederne svære bekymringer, og på behandlingen af problemet overbefolkningen, som følger nye og vigtige træk til det i forvejen kendte billede.

Beskrivelsen af forfatterens rejser og samarbejde med de britiske embedsmænd i Kenya efterlader et stærkt indtryk af, at i hvert fald en del af dem er mænd af meget høj kvalitet, hvis mål og evne til bedømmelse af en situation er ret usædvanlig. Derfor har deres synspunkter, i Negley Farsons gengivelse, en betydelig vægt, ikke mindst når det drejer sig om folk på provinsposterne, hvor problemerne brænder på, og hvor man får den direkte kontakt, stundom i noget dramatisk form, med den indfødte befolkning og dens tilsyneladende håbløse kaos af vanskeligheder.

Negley Farson har koncentreret sit arbejde i kontrasten europæer — afrikaner, medens den tredie store befolkningsmæssige og økonomiske faktor, nemlig den indiske kolonisering er behandlet mere

skitse-mæssigt. Forfatteren har åbenbart allerede tidligt været vidende om, at det store jordnøddeprojekt var dømt til at mislykkes, siden han ikke ofrer det mere omtale, end tilfældet er. Dette står muligvis i forbindelse med, at der åbenbart er visse modsætningsforhold mellem de forskellige trin af regering og administration og mellem de ældre europæiske kolonister og myndighederne, idet de store jordejere synes at indtage en ganske ejendommelig magtstilling, som i visse henseender minder lidt om middelalderens magtfordeling i det vesteuropæiske samfund.

Det er en gammel erfaring, at bøger af denne type, selv når de er bedst, er påfaldende svage i deres geografiske basis. Deres fortrin ligger i reportagen, i øjebliksfotografiet og i formningen og opstillingen af det personligt oplevede, hvorimod man ofte må savne resultatet af det dybtgående, møjsommelige studium. Til gengæld må det indrømmes, at sådanne forfattere, som virkelig behersker kundskabsgrundlaget, ofte er mere end svagelige i fremstillingsformen — og noget kedsommelige.

Selv om nu dette arbejde ingenlunde er bogen om „sidste chance i Afrika“ og vel næppe engang bogen om „sidste chance i det Østafrikanske Søhøjland, specielt Kenya“, så har man alligevel fået et vigtigt bidrag til kundskaben om nogle for den hvide mand skæbnesvangre begivenheder. Det drejer sig i virkeligheden om hele zonen fra Nildalen til Kaplandet, hvor tre store racegrupper støder sammen, og hvor åndelige og erhvervskulturelle modsætninger mødes i fredelig vekselvirkning, men tillige i åben eller skjult kamp. Resultatet af disse brydninger vil få afgørende betydning også for livet i Vesteuropa, og derfor bør enhver geograf læse Negley Farsons bog.

Den er i hvert fald alt andet end — kedelig. *Niels Nielsen.*

Kristian Hald: Vore Stednavne. 254 sider, 21×14 cm, 8 kort.

Udgivet af Udvalget for Folkeoplysningens Fremme. C. E. Gads Forlag. København 1950.

Udforskningen af Danmarks stednavne har i de sidste 25 år gjort store fremskridt, navnlig på grund af den gennem Stednavneudvalget udfoldede virksomhed. Der er blevet tilvejebragt et enormt stof, og en del af dette er bearbejdet og offentliggjort, dels i regionale fortegnelser og undersøgelser og dels i systematiske undersøgelser af rent videnskabelig art.

Det føles derfor påkrævet, at Johannes Steenstrups oversigt „De danske Stednavne“ 1. udg. 1908, 2. udg. 1918 afløses af en ny, fordi grundlaget nu på mange måder er et helt andet og langt fastere